

Виконали: Варюхно С.
Богомазюк Ю.
Ткачук о.

розділ 4.

Методика аналізу й діагностики стану навчального процесу

Цільова настанова

У процесі вивчення теми у студентів формується вміння:

- Відтворення інформації про цілі, завдання
- Використання наявності навчального процесі
- Розроблення методики в навчальному процесі

План

1. Загальна характеристика етапу аналізу стану навчального процесу.

2. Методика аналізу організаційних-педагогічних характеристик студентів.

3. Методика аналізу психологічних характеристик студентів і навчальної групи.

Основні теоретичні положення

Загальна характеристика етапу аналізу стану навчального процесу.

Аналіз і діагностика стану навчання є одним з етапів проектування управління навчальних процесів.

Необхідність його проведення (управління є система у тому числі й педагогічна):

Залежить від умов в яких вона функціонує.

Організаційно-педагогічні умови навчального закладу містять низку аспектів, таких як :

Система організації роботи навчального закладу;

Технічне й дидактичне оснащення кабінетів

Матеріально-технічна база;

Одним з найважливіших чинників, що визначає технологію навчання студентів із певною дисципліною є:

- Характеристика здібностей;

- Рівня базових знань;

- Характеристика здібностей;

- Вмінь студентів.

Поняття «умови навчання» або «стан навчального процесу»

- Матеріало-технічні й дидактичні норми організації навчального процесу (засоби навчання), базові знання студентів, психологічні характеристики навчальної групи (початкові вимоги).

Процес діяльності що до аналізу й діагностики стану навчального процесу має два напрями:

- Аналіз початкових вимог.
- Аналіз засобів навчання.

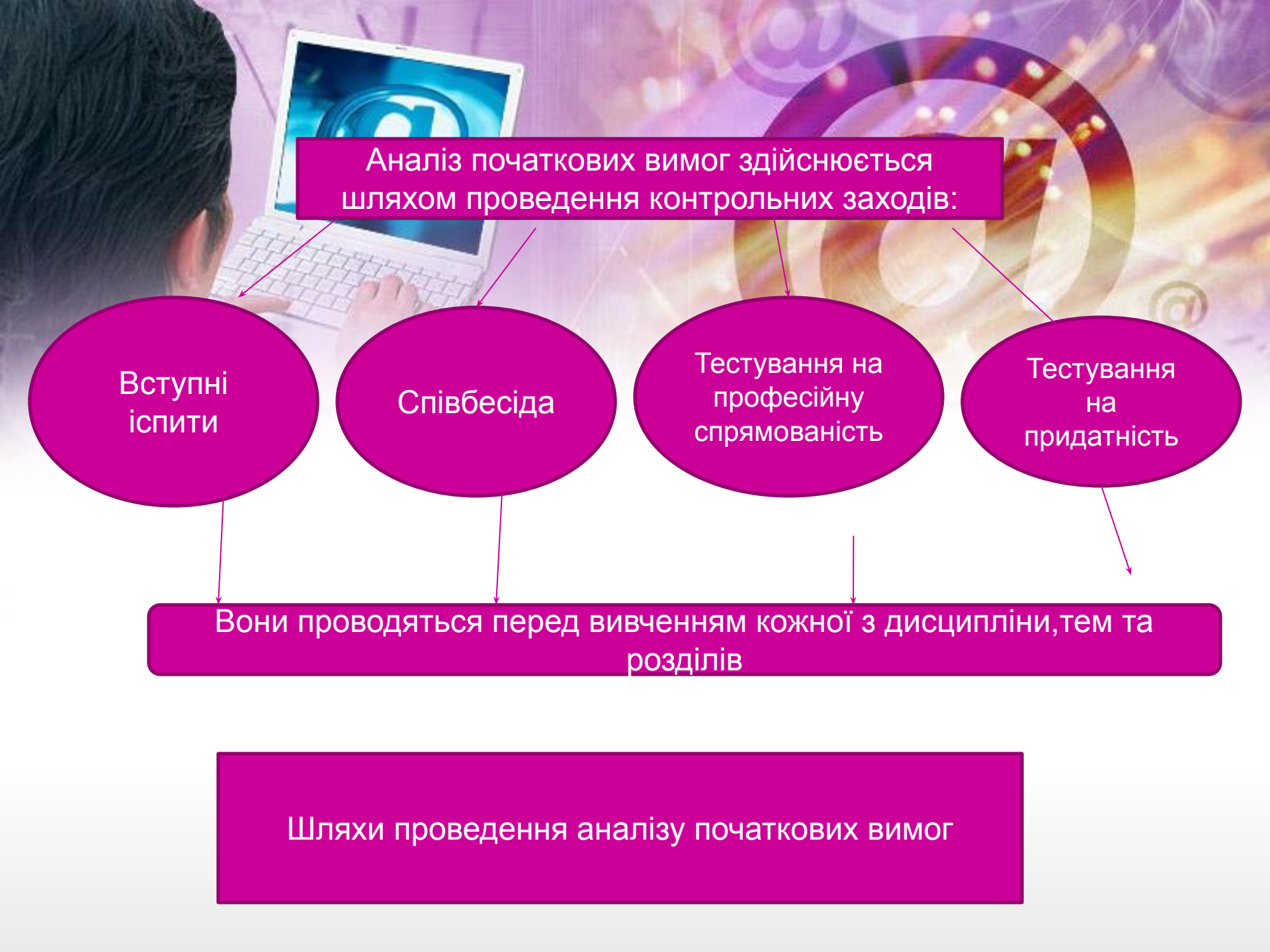

Процес діяльності щодо аналізу й діагностики стану навчального процесу має два напрями:

Аналіз
початкових
вимог;

Аналіз засобів
навчання.

Аналіз початкових вимог здійснюється шляхом проведення контрольних заходів:

Вступні іспити

Співбесіда

Тестування на професійну спрямованість

Тестування на придатність

Вони проводяться перед вивченням кожної з дисципліни, тем та розділів

Шляхи проведення аналізу початкових вимог

Мета управління процесом навчання

Аналіз і діагностика стану навчального процесу

Аналіз початку вимог

Аналіз базових умінь і досвіду

Психологіч на діагностика групи

Аналіз соціодемографічних характеристик

Аналіз емоційного ставлення до професії та навчального предмета

Вибір способів корекції початкових вимог

```
graph TD; A[Аналіз засобів навчання] --> B(Аналіз дидактичних засобів); A --> C(Аналіз технічних засобів); B --> D[Вибір способів удосконалення засобів навчання]; C --> D; E[Аналіз і діагностика стану навчального процесу]
```

Аналіз засобів навчання

Аналіз
дидактичних
засобів

Аналіз
технічних
засобів

Вибір способів удосконалення засобів
навчання

Аналіз і діагностика стану навчального процесу

Аналізуючи умови навчання,
викладач має визначити такі
способи корекції умов:

Сформувати відсутні в учнів базові
знання.

Усунути недоліки в навчанні;

Аналіз і діагностика стану навчання є одним з етапів проектування управління навчальним процесом.

•Ці характеристики визначаються не на само

Спостереження;

Аналізу;
Тестування.

Предметом діяльності є базова характеристика особистості, що охоплює різні характеристики:

1. Соціодемографічні характеристики:

- Місце проживання;
- Стать, вік;
- Фінансово-економічне становище родини.

2. Емоційне ставлення до навчального курсу та майбутньої процесії учня:

Мотивація навчальної діяльності (ставлення до навчального курсу, дисципліни, професії).

Професійна спрямованість (схильність до певних типів професій);

3. Базові знання й досвід:

- Кругозір та ерудиція;
- Ерудиція-це глибокі всебічні знання, і широка обізнаність

Поняття "умови навчання" або "стан навчального процесу" має аспекти:

Початкові
вимоги

Під початковими
вимогами
розуміють

Емоційне відношення до
навчального курсу,
майбутньої професії

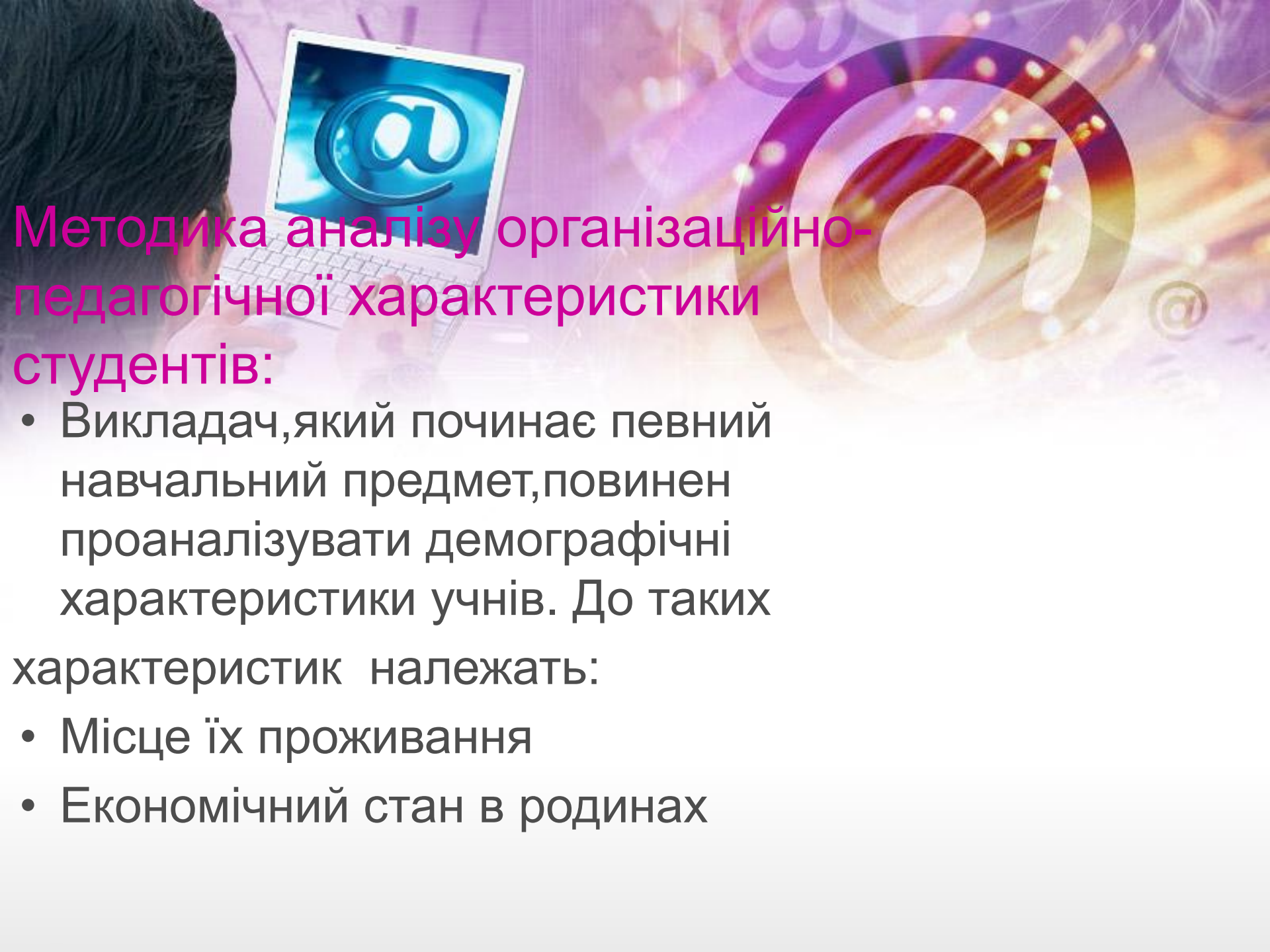
Базові
вміння та
досвід

Засоби
навчання

Під засобами
навчання
розуміють:

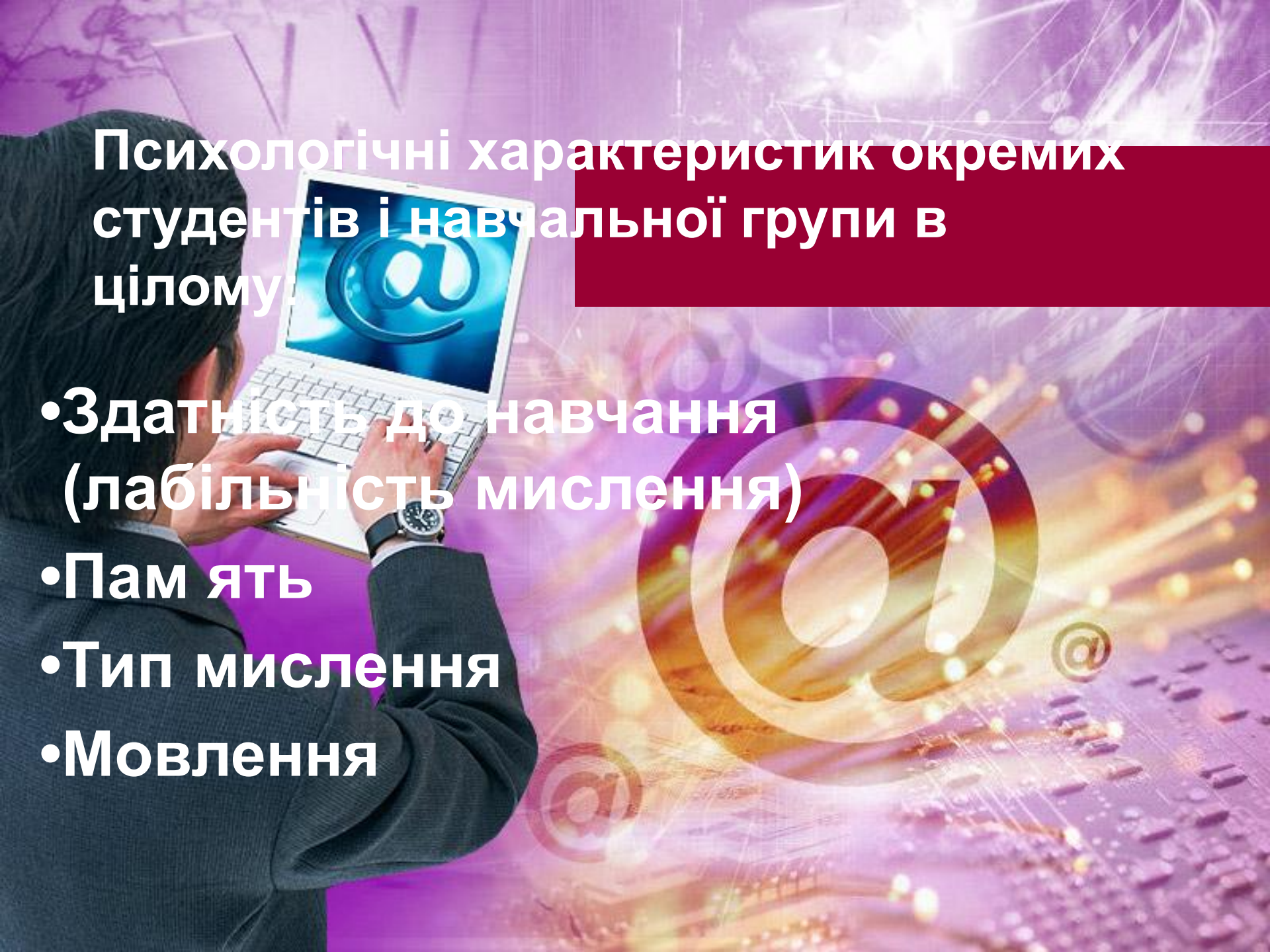
Дидактичні
засоби

Технічні
засоби

Методика аналізу організаційно-педагогічної характеристики студентів:

- Викладач, який починає певний навчальний предмет, повинен проаналізувати демографічні характеристики учнів. До таких характеристик належать:
- Місце їх проживання
- Економічний стан в родинях

Психологічні характеристик окремих студентів і навчальної групи в цілому:

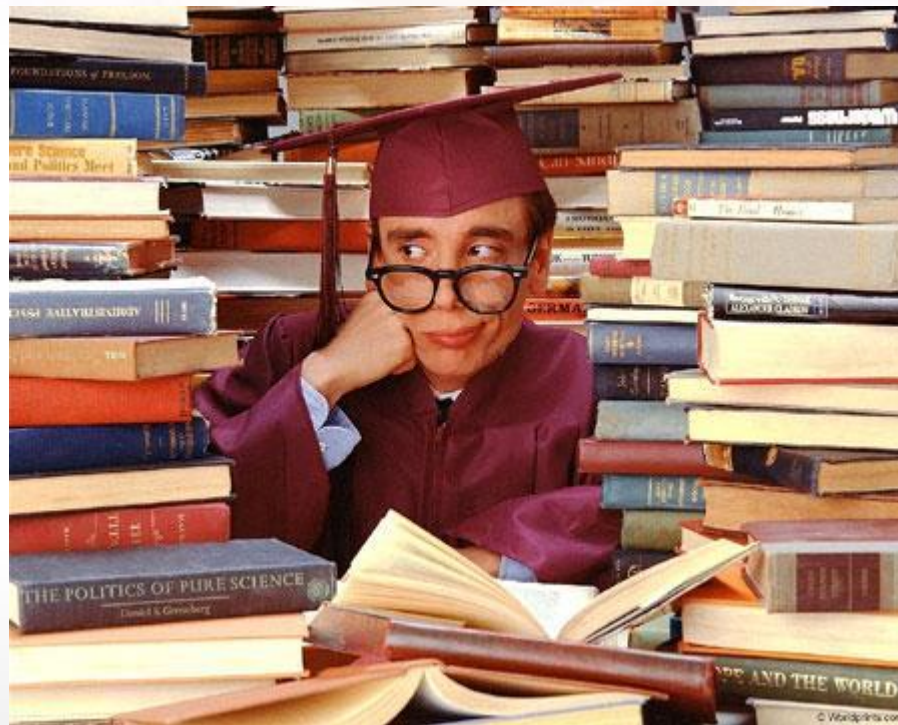
- **Здатність до навчання (лабільність мислення)**
- **Пам'ять**
- **Тип мислення**
- **Мовлення**

- Вміння викладача виділяти потрібний навчальний матеріал шляхом аналізу між темних і між предметних зв'язків;
- Розробляти засоби контролю;
- Одержати повне уявлення про реальні вміння учнів;

Аналіз базової характеристики особистості цим не обмежується. Для вибору способів навчання з урахуванням наявних умов слід визначити й інші параметри базової характеристики особистості.

A person is seen from the back, sitting at a desk and using a laptop. The laptop screen displays a glowing blue @ symbol. The background is a vibrant, abstract composition of purple, blue, and yellow light trails and glowing @ symbols, creating a digital and futuristic atmosphere.

До базових характеристик належать такі параметри:

- Емоційне ставлення до курсу, предмету, викладача;
- Базові знання;
- Психологічні характеристик студентів і групи в цілому.

Аналіз базових знань і досвіду особистості

Має кілька аспектів діяльності викладача:

- Вхідний контроль.
- Поточний контроль і корекція сформованих умінь.

Підґрунтям аналізу базових знань є

Формування базових знань і вмінь.

Вміння викладача виділяти потрібний навчальний матеріал шляхом аналізу міждисциплінарних і міжпредметних зв'язків;

Одержати повне уявлення про реальні вміння учнів;

Розробляти засоби контролю;

Міжтемні зв'язки

-це ті зв'язки, що існують між окремими темами однієї або різних дисциплін.

Метою їхнього визначення є:

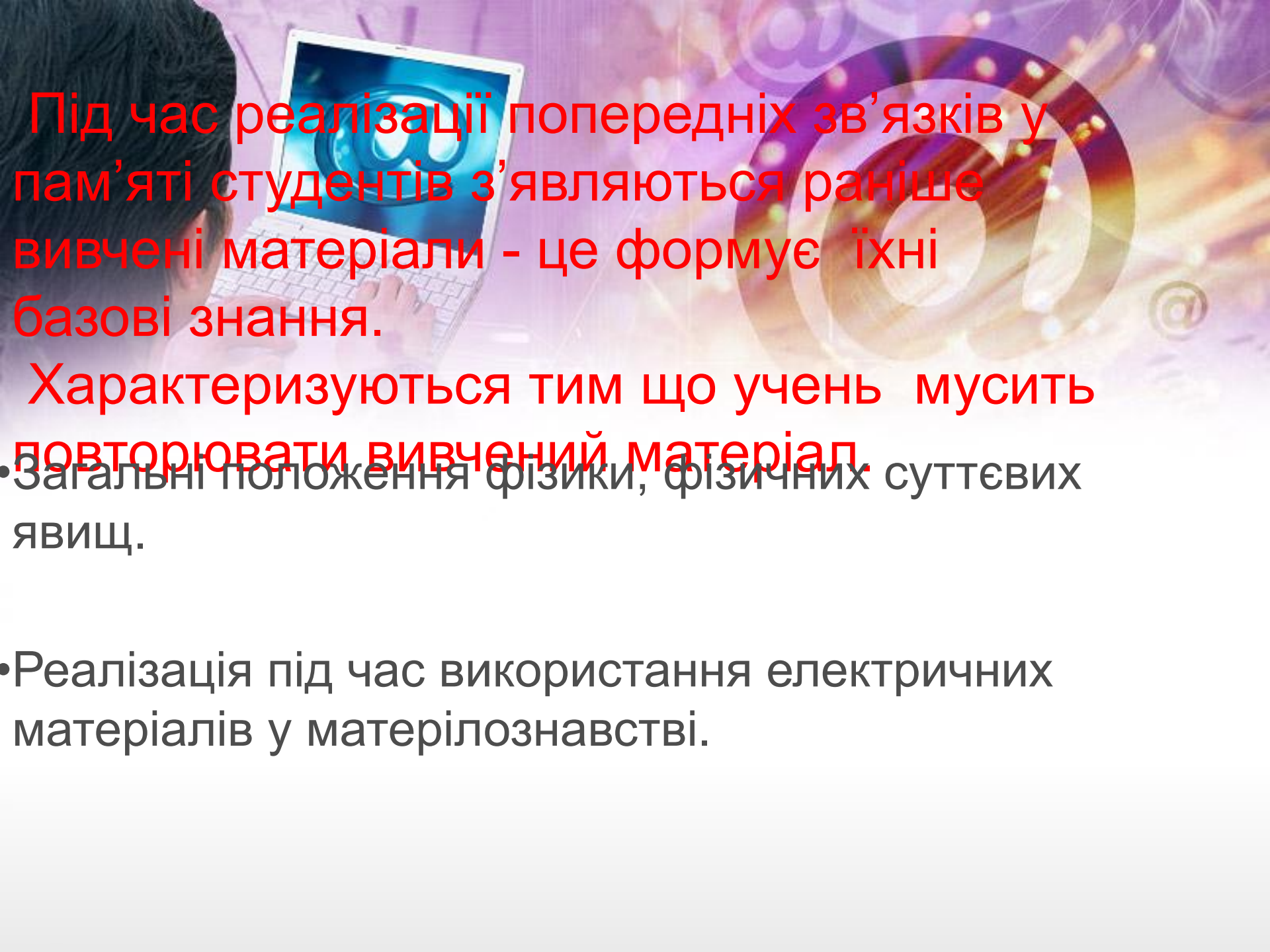
- *Надання можливості студентами визначити й простежити;*
- *Причинно-наслідкові зв'язки та закономірності об'єктивного світу.*

Зв'язки в навчанні можна поділити на:

- Суб'єктивні
- Об'єктивні

Під час реалізації попередніх зв'язків у пам'яті студентів з'являються раніше вивчені матеріали - це формує їхні базові знання.

Характеризуються тим що учень мусить повторювати вивчений матеріал.

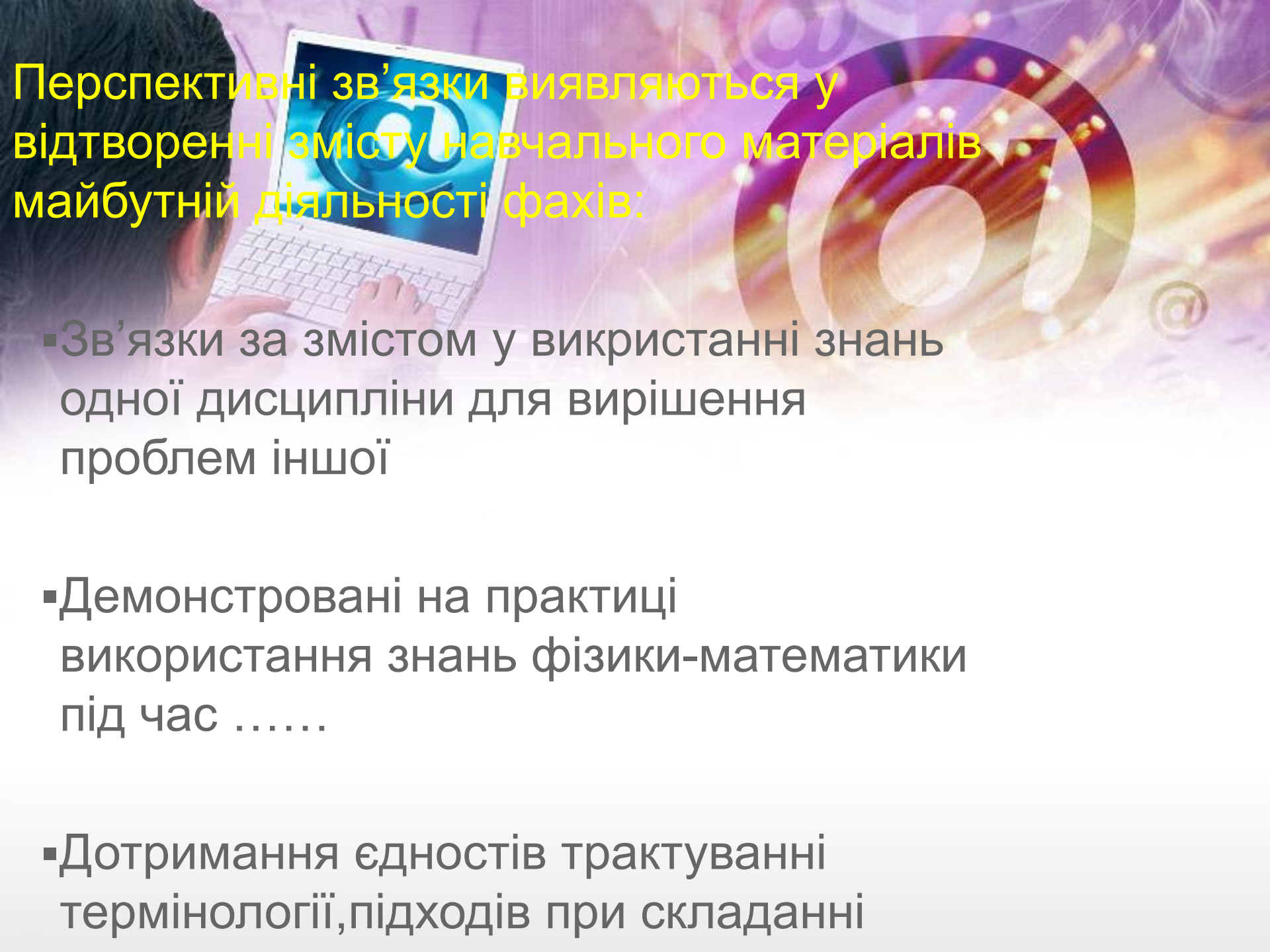
- Загальні положення фізики, фізичних суттєвих явищ.

- Реалізація під час використання електричних матеріалів у матеріалознавстві.

- Забезпечення зв'язку між дисциплінами та темами, визначення найбільш раціональної послідовності вивчення матеріалу;

Перспективні зв'язки виявляються у відтворенні змісту навчального матеріалів майбутній діяльності фахів:

- Зв'язки за змістом у викристанні знань одної дисципліни для вирішення проблем іншої
- Демонстровані на практиці використання знань фізики-математики під час .....
- Дотримання єдностей трактуванні термінології, підходів при складанні

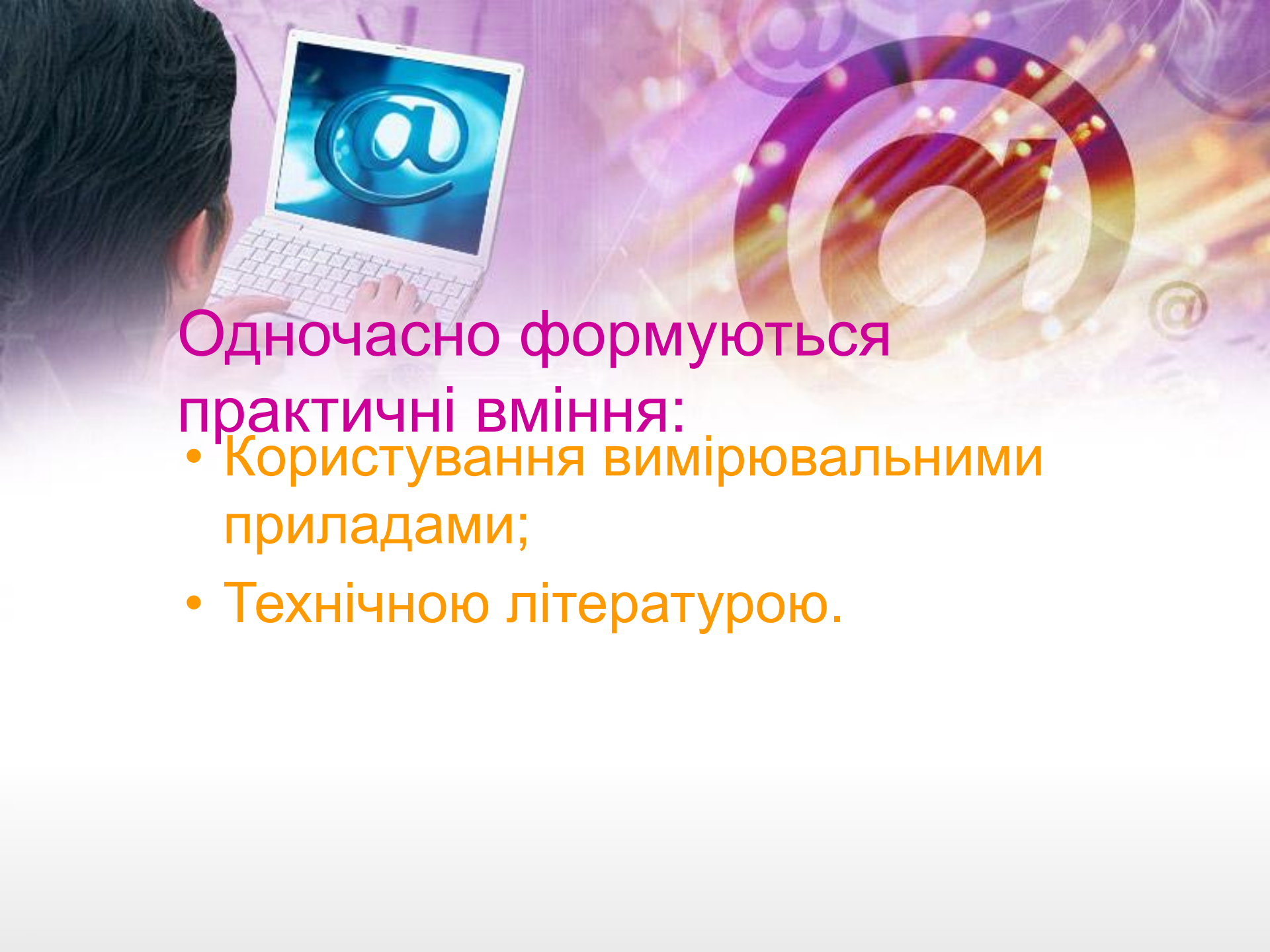

Зв'язки за комплекс використання
умінь передбачає:

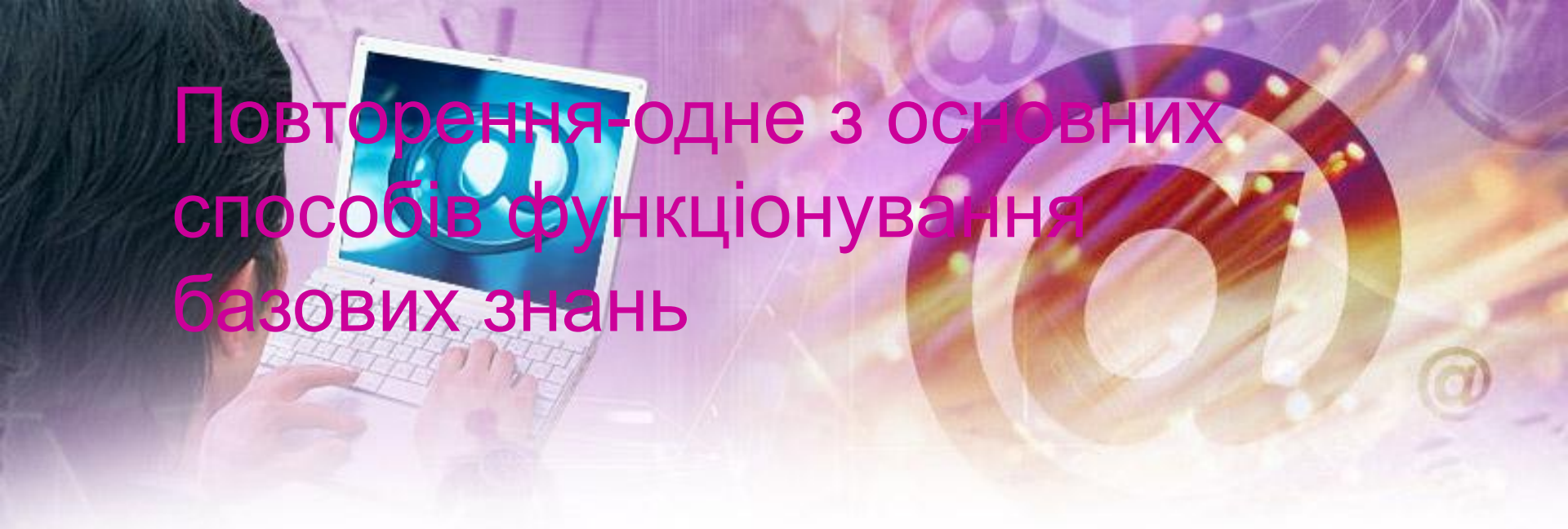
- Уміння правильно будувати відповіді.
- Робити висновки, конспектувати
- Користуватися вимірювальними приладами
- Користуватися технічної літературой

Одночасно формуються
практичні вміння:

- Користування вимірювальними приладами;
- Технічною літературою.

Повторення-одне з основних способів функціонування базових знань

- Систематично “запобігти забуванню”
- Правильно організоване повторення “міцності та глибини знань”

Види повторень

```
graph TD; A[Види повторень] --> B(Вступне); A --> C(Поточне); A --> D(Заключне);
```

Вступне

Поточне

Заключ
не

Повторення як спосіб формування
базового матеріалу

Повторення має відповідність наступним вимогам:

1. Базовий

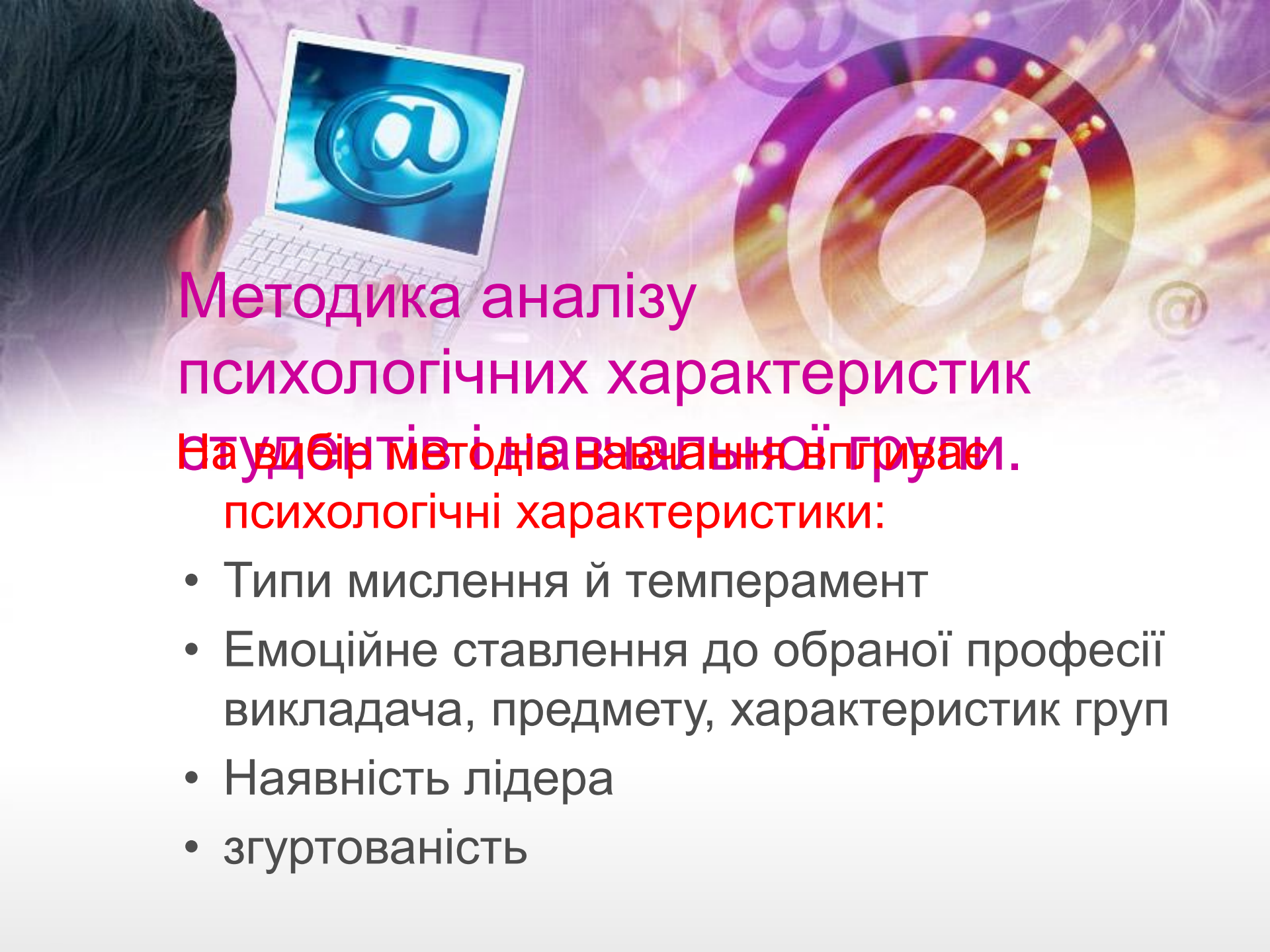
- Подальша навчальна діяльність
- Ступінь складності в процесі

2. Повторення на базі нового технічного матеріалу

3. Отримання нову інформацію стосовно об'єктів

4. Використовувати творчі питання, пошук відповідей- нестандарті підходу

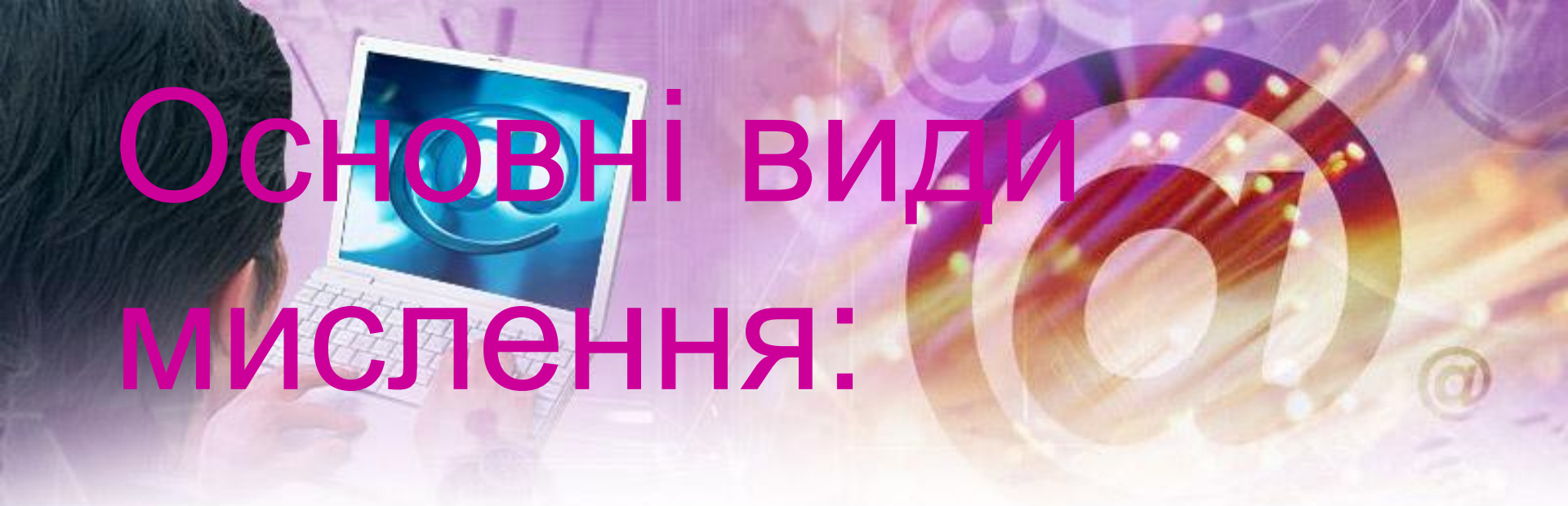
5. Широко використання таблиць, графіків, схеми, технологічної карти.

Методика аналізу психологічних характеристик

На вибір методів вивчення впливу
психологічні характеристики:

- Типи мислення й темперамент
- Емоційне ставлення до обраної професії
викладача, предмету, характеристик груп
- Наявність лідера
- згуртованість

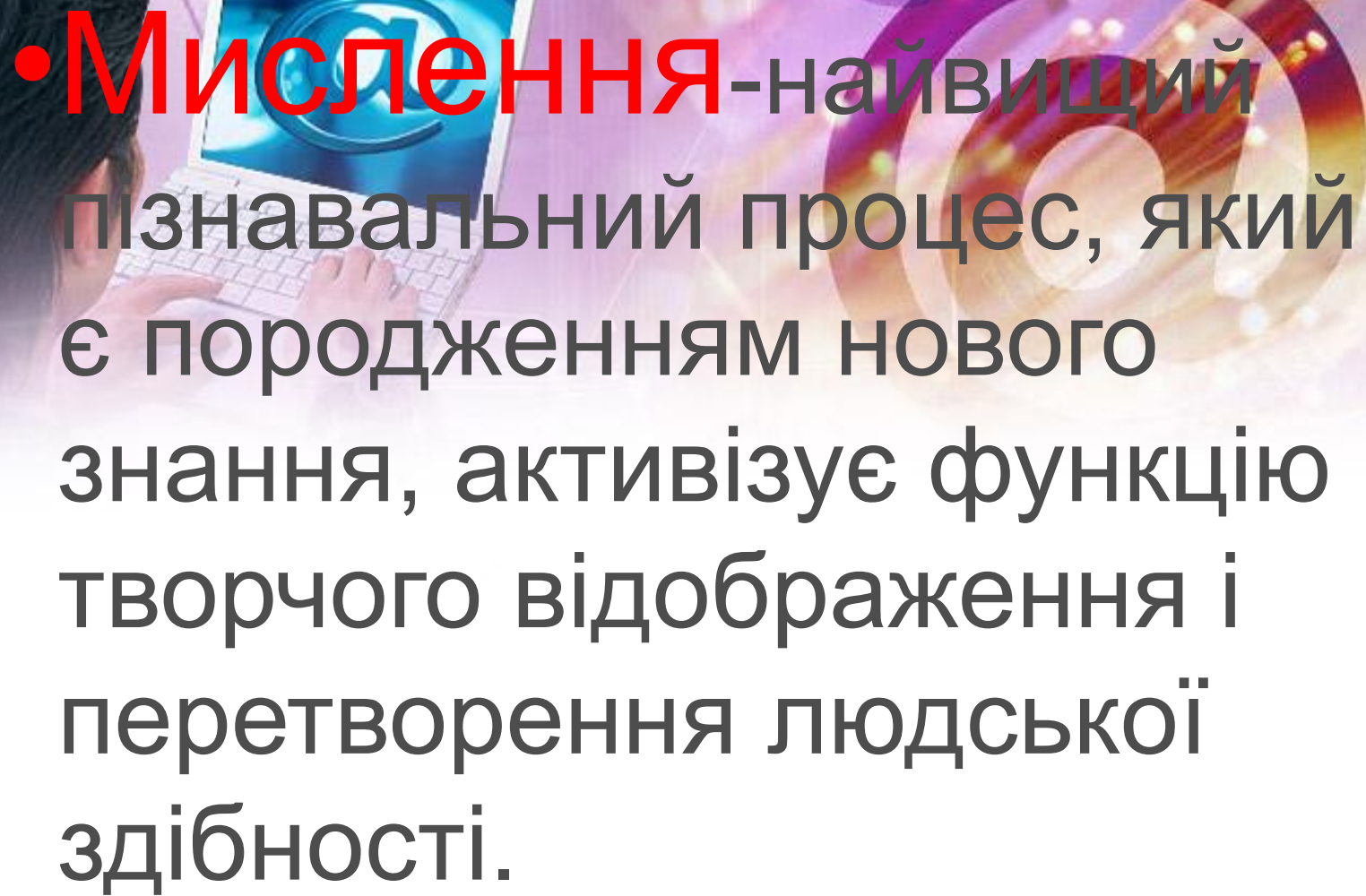

Основні види мислення:

Теоретичне мислення

Практичне, наочне мислення

-
- **Мислення** - найвищий пізнавальний процес, який є породженням нового знання, активізує функцію творчого відображення і перетворення людської здібності.

порівняння

Структура
мислення

порівняльн
а

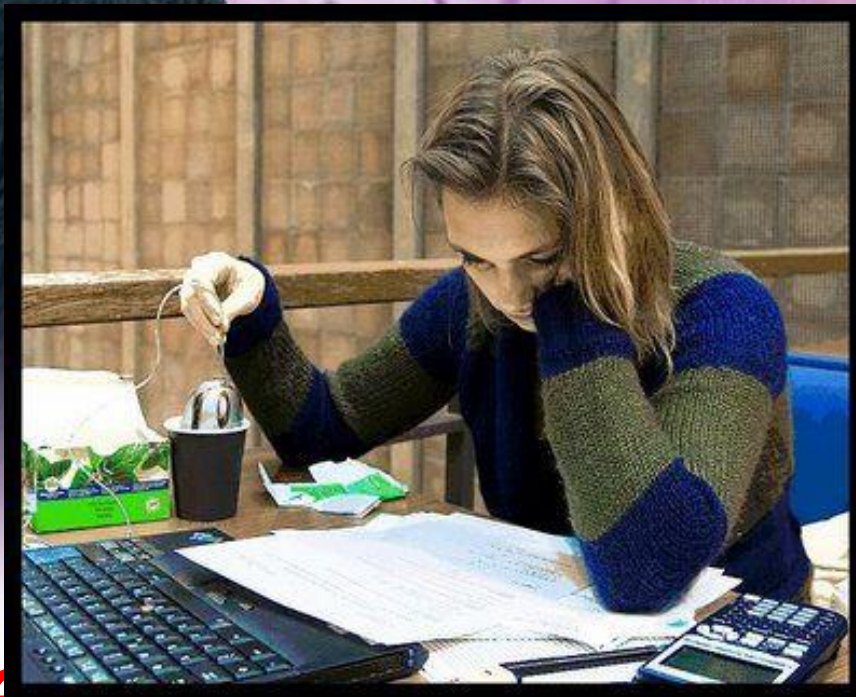
аналіз

Узагальненн
я

синтез

абстрагуван
ня

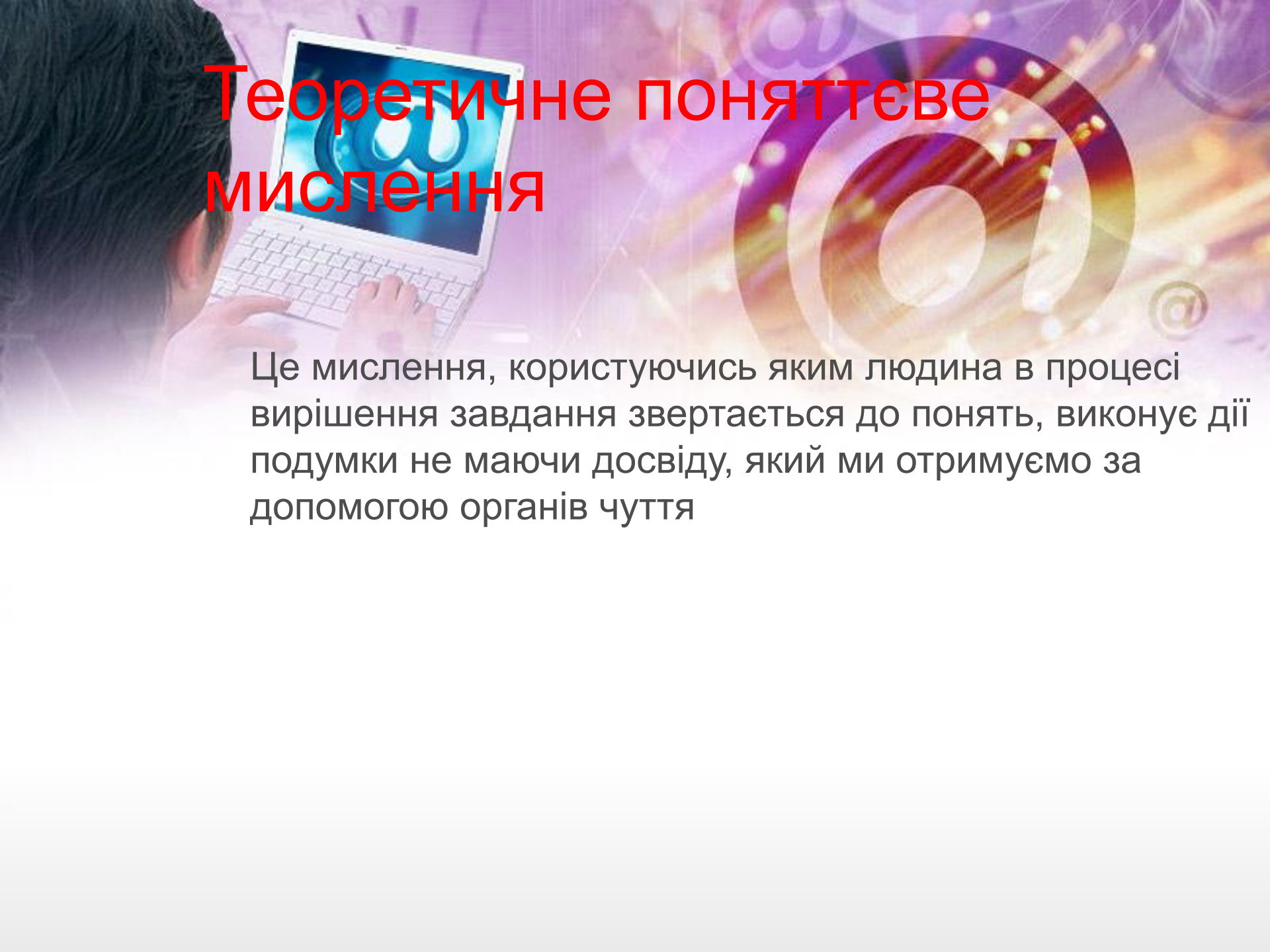

Теоретичне образне мислення матеріалом

Який використовує людина для вирішення завдання, є в образі безпосередньо вилучається з пам'яті, або відтворюються уявою

Теоретичне поняттєве мислення

Це мислення, користуючись яким людина в процесі вирішення завдання звертається до понять, виконує дії подумки не маючи досвіду, який ми отримуємо за допомогою органів чуття

Особливе наочне дієве мислення

Це процес практичного перетворення діяльності людини з реальними предметами, а також правильність дії з відповідними предметами

Цей вид мислення характерний для людей, які займаються реальною виробничою працею конкретного матеріального продукту

Продуктивності образному мисленні

Полягає в тому, що розумовий процес зі сприйняттям мислячою людиною навколишньої дійсності

Образи представленні в її короткочасній та оперативній пам'яті представленні у дітей, дорослих людей, зайнятих практичною працею

У ході розумних рішень відповідним образом подумки перетворюємо так, щоб безпосередньо побачити рішення завдання, яке її цікавить. Цей тип мислення переважає в людей творчої праці

Типи мислення

Теоретичн
е

Понятійне

Образне

Практичн
е

Научно-
дієве

Научно-
образне

Характеристика мислення

Логічні операції мислення

- Порівняння
- Аналіз
- Синтез
- Абстракція
- Узагальнення

Пам'ять;

Здатність до навчання
(лабільність мислення);

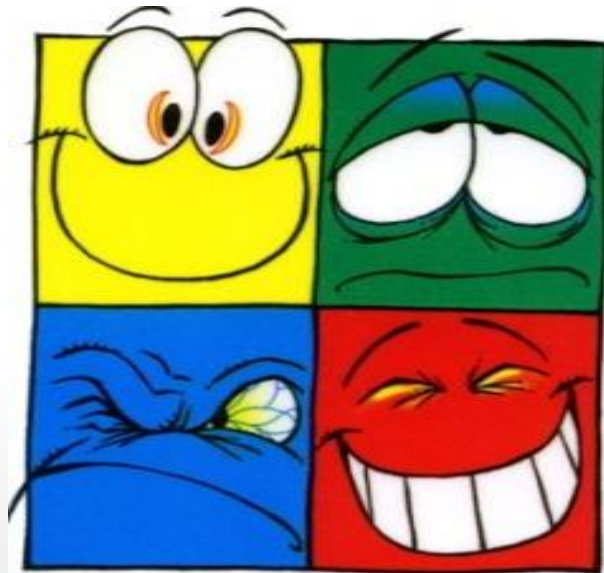
**4. Психологічні характеристики
окремих студентів і навчальної
групи в цілому:**

Тип мислення;

Мовлення.

Темперамент

Це сукупність індивідуально
- своєрідних природних
якостей, які визначають
динамічні й емоційні
особливості психіки людини

Темперамент відрізняється притаманними особливостями:

Онтогенетична первинність – в дорослого спостерігається динамічна особливість, притаманна йому з раннього дитинства, то вона, без сумнівно належить до властивостей його темпераменту.

До його основних властивостей належать

- Сензитивність
- Реактивність
- Активність
- Темп реакцій
- Баланс реактивності й активності
- Пластичність-ригідність
- Емоційна збудливість

сензитивні
сть

Властивості
темпераменту

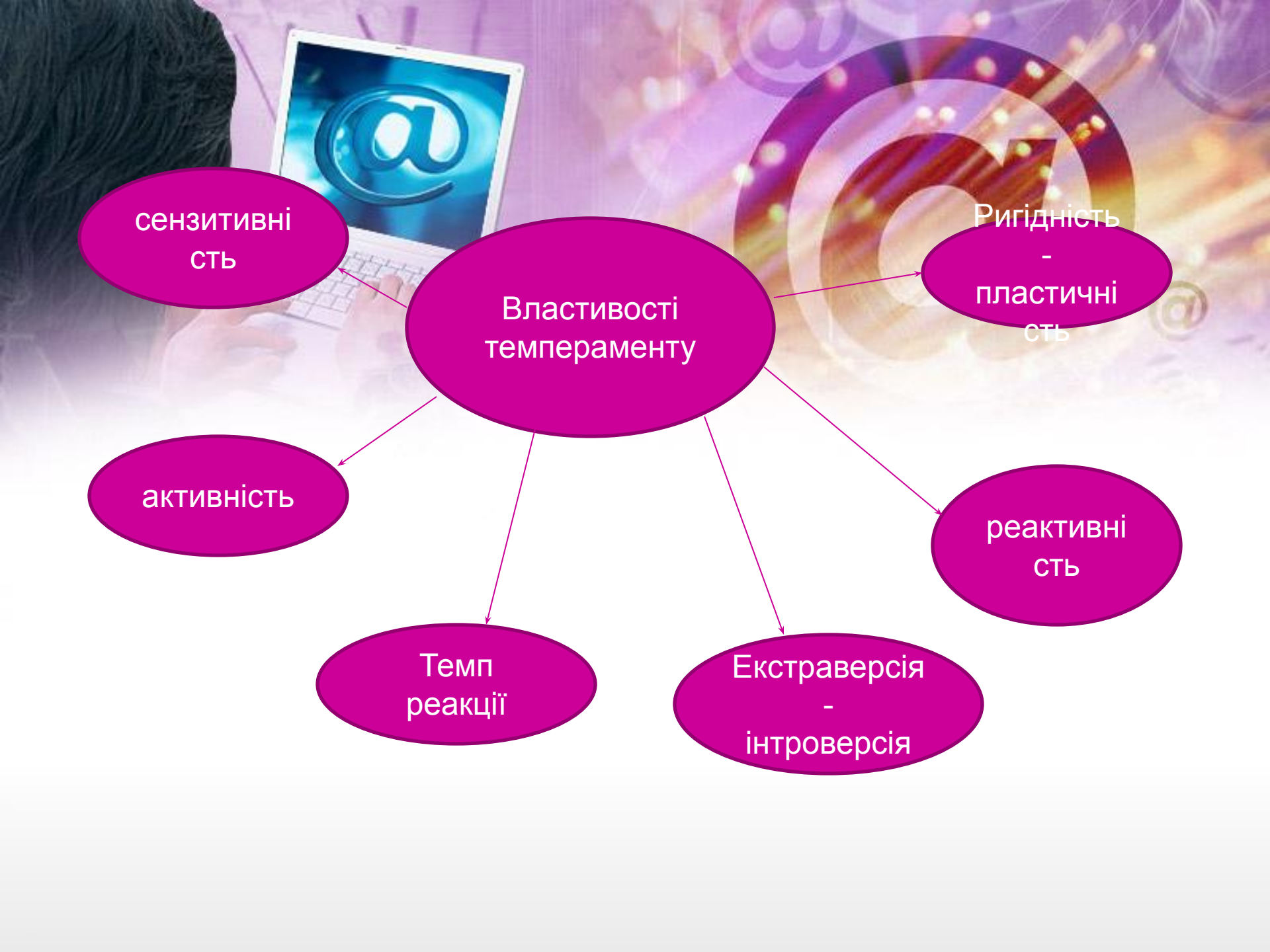
Ригідність
-
пластичні
сть

активність

реактивні
сть

Темп
реакції

Екстраверсія
-
інтроверсія

Існує чотири класичні типи центральної нервової системи, які впливають на сприйняття інформації тих, кого навчають:

флегм
атик

Сангві
нік

Хол
ерик

Мела
нхолік

Характеристика типів темпераменту

Сангвінік - живий, рухливий, швидко відгукується на навколишні події, порівняно легко переживає невдачі та неприємності ; відзначається високою психічною активністю, жвавістю рухів, а також прагне часті зміни вражень, товариський.

сангвиники

Холерик

Швидкий,рвучий,здатний завзято віддаватися справі,але неврівноважений,схильний до бурхливих емоцій,різних змін,настрою; характеризується високим рівнем психічної активності

холерики

Флегматик

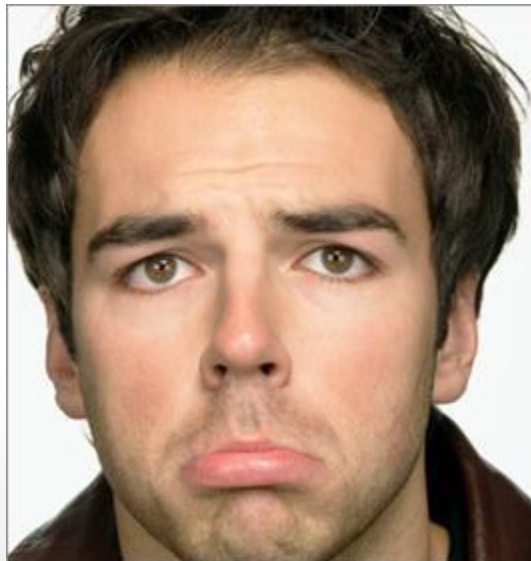
Незворушний, постійний у прагненнях і настроях, душевні стани зовні слабо виражені; цей тип темпераменту характеризується низьким рівнем психічної активності, повільністю, невиразністю міміки.

флегматики

Меланхолік

Вразливий, схильний глибоко переживати навіть незначні невдачі, активності, сповільненістю рухів, стриманістю міміки та мовлення, швидкою стомлюваністю.

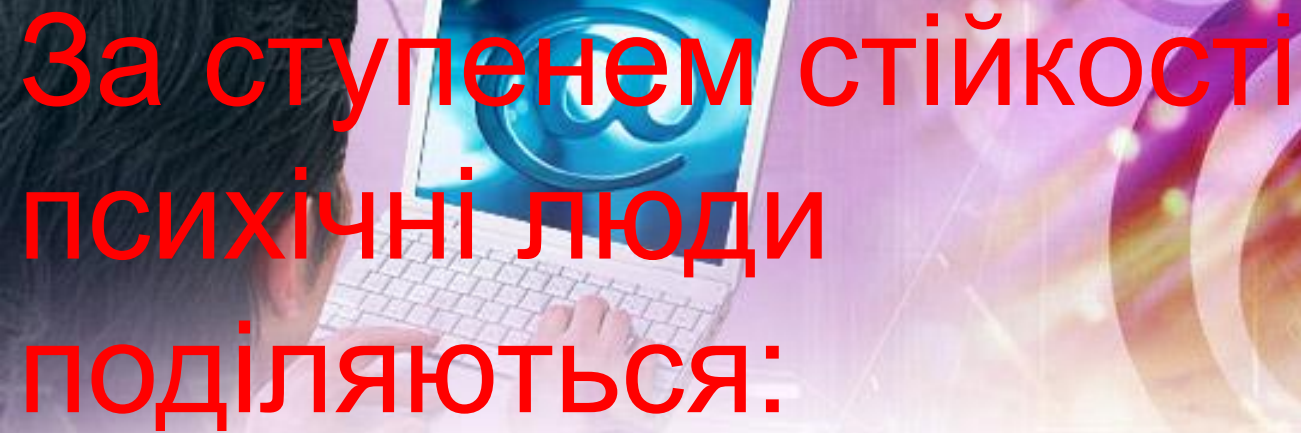

Стійкість

Полягає в тому що властивості темпераменту протягом тривалого часу не змінюють своєї відносної величини, рангових місць у системі якостей людини.

За ступенем стійкості
психічні люди
поділяються:

Екстраверти-люди, орієнтовані на
навколишній світ, безпосередні,
активні, відкриті в емоційних
виявах, люблять рух, і ризик.

Інтроверти

Люди, для яких найбільший інтерес становлять явища власного внутрішнього світу . Вони схильні до роздумів самоаналізу, нетовариські, замкнені.

Види психологічних статусів:

- Високий
- Середній
- Негативний

Важливе значення має і досвід:

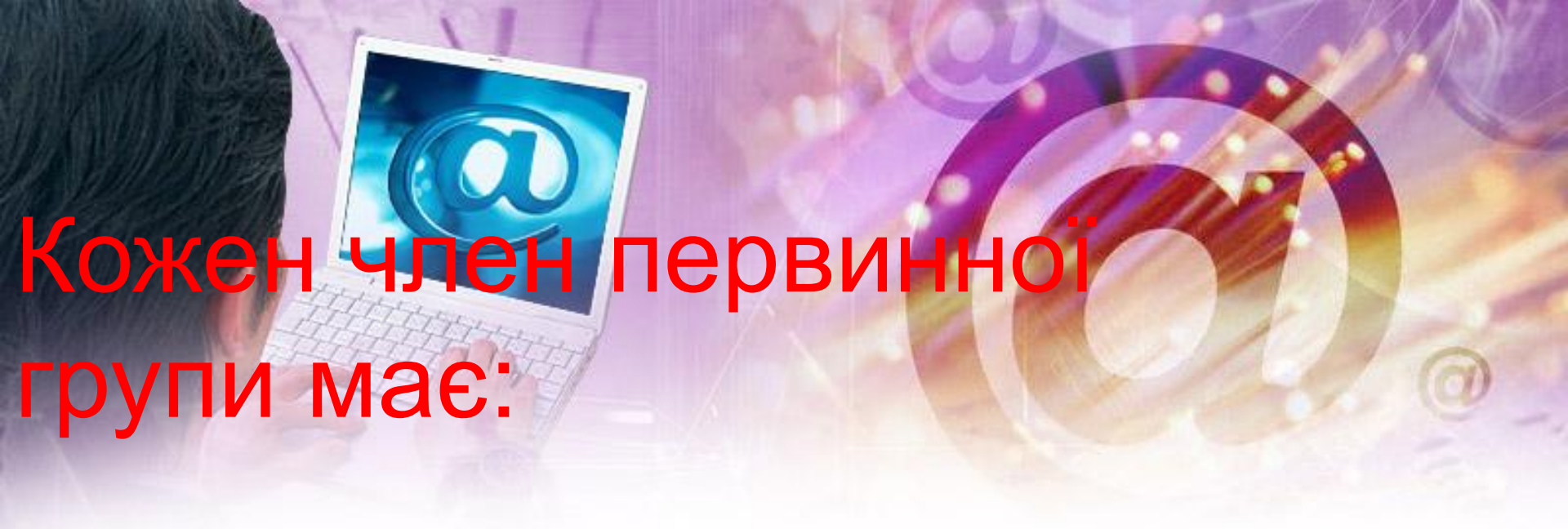
- З дисциплін загальноосвітнього циклу;
- Політехнічного циклу;
- Сформовані прийоми навчальної роботи, навички самоосвіти.

Для навчальної групи в
цілому:

Згуртованість;

Наявність
лідера
тощо.

Кожен член первинної
групи має:

- Психологічний статус;
- Ступінь авторитету, поваги, привабливості.

Розглядаються такі види психологічних статусів:

- Лідер;
- ті,кому віддають перевагу;
- Аутсайдери;
- ті,кого відкривають.

Мистецтво

Це не тільки вміння спілкуватися й взаємодіяти з кожним членом колективу, це й уміння співпрацювати з лідерами, використовувати їхні впливи на колектив з метою його згуртування.

Розвинений у тих,кому доводиться приймати рішення безпосередньо не торкаючись,а спостерігати за ними

Типи лідерів

Бить аккуратно! Путин обещал им, что доживут до 70-ти..

Функції емоційного лідера:

Створюють належний психологічний клімат в групі;
Оптимально врегульовують міжособистісні стосунки.

Функції інструментального лідера:

- Бере на себе ініціативу в специфічних видах діяльності;
- координує загальні зусилля для досягнення цілей.
- Збіг лідера й керівника в одній особі рідко.

Сфера інструментів лідера:

- Навчання
- Праця
- Суспільне дозвілля
- Дозвілля

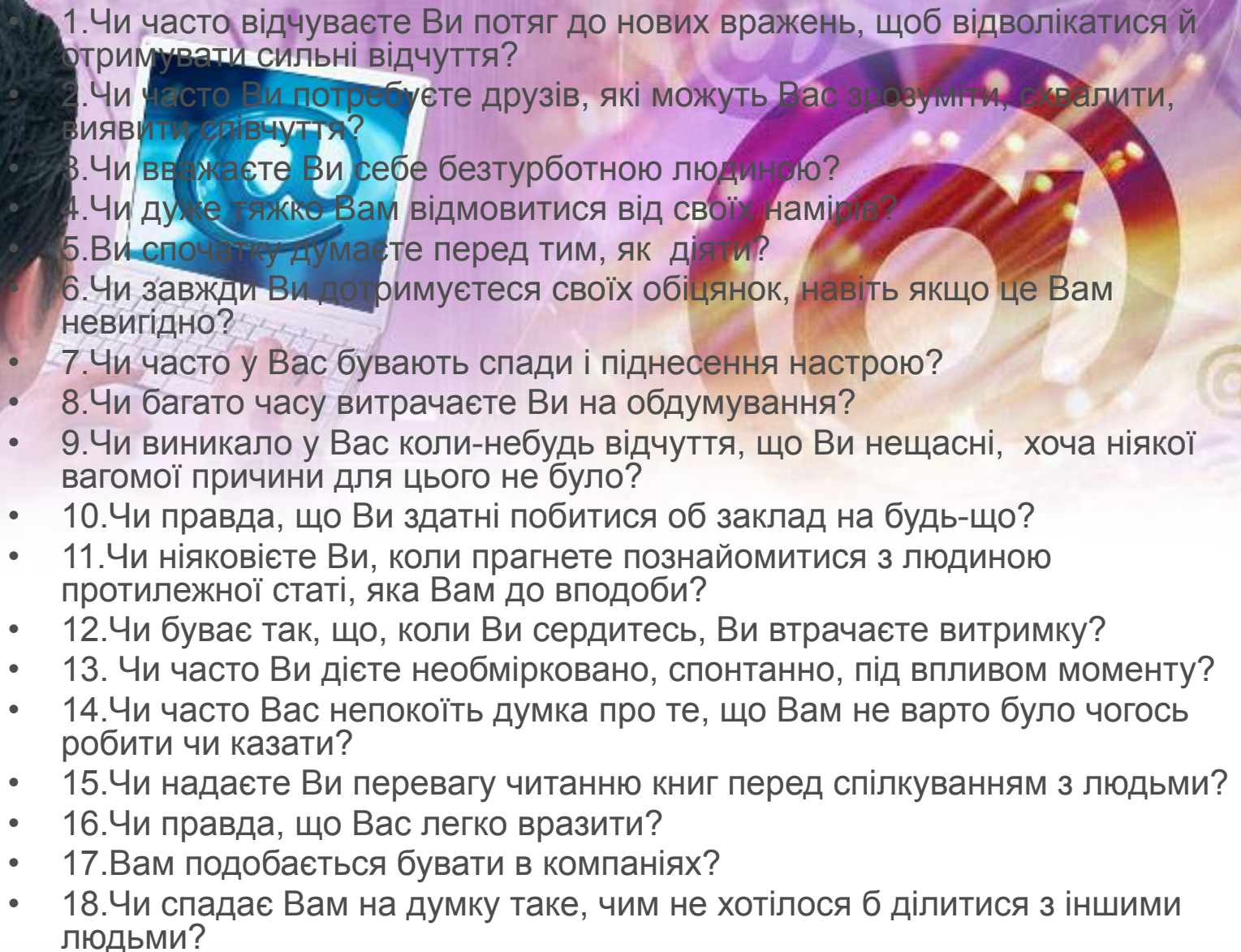
Формальні стосунки є тією
основою, на якій виникають
і будуються неформальні
СТОСУНКИ

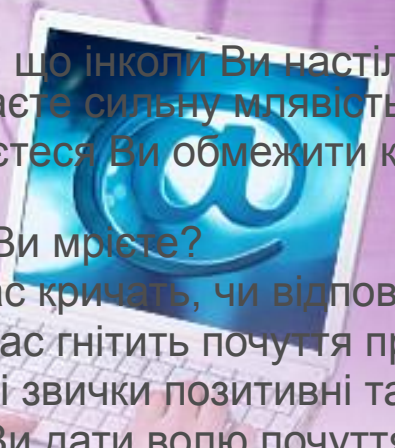
Неформальні стосунки-Це система симпатій та антипатій, тяжіння й відштовхування, любові.

Тест-опитувальник Г.Айзенка на визначення типу темпераменту (ЕРІ)

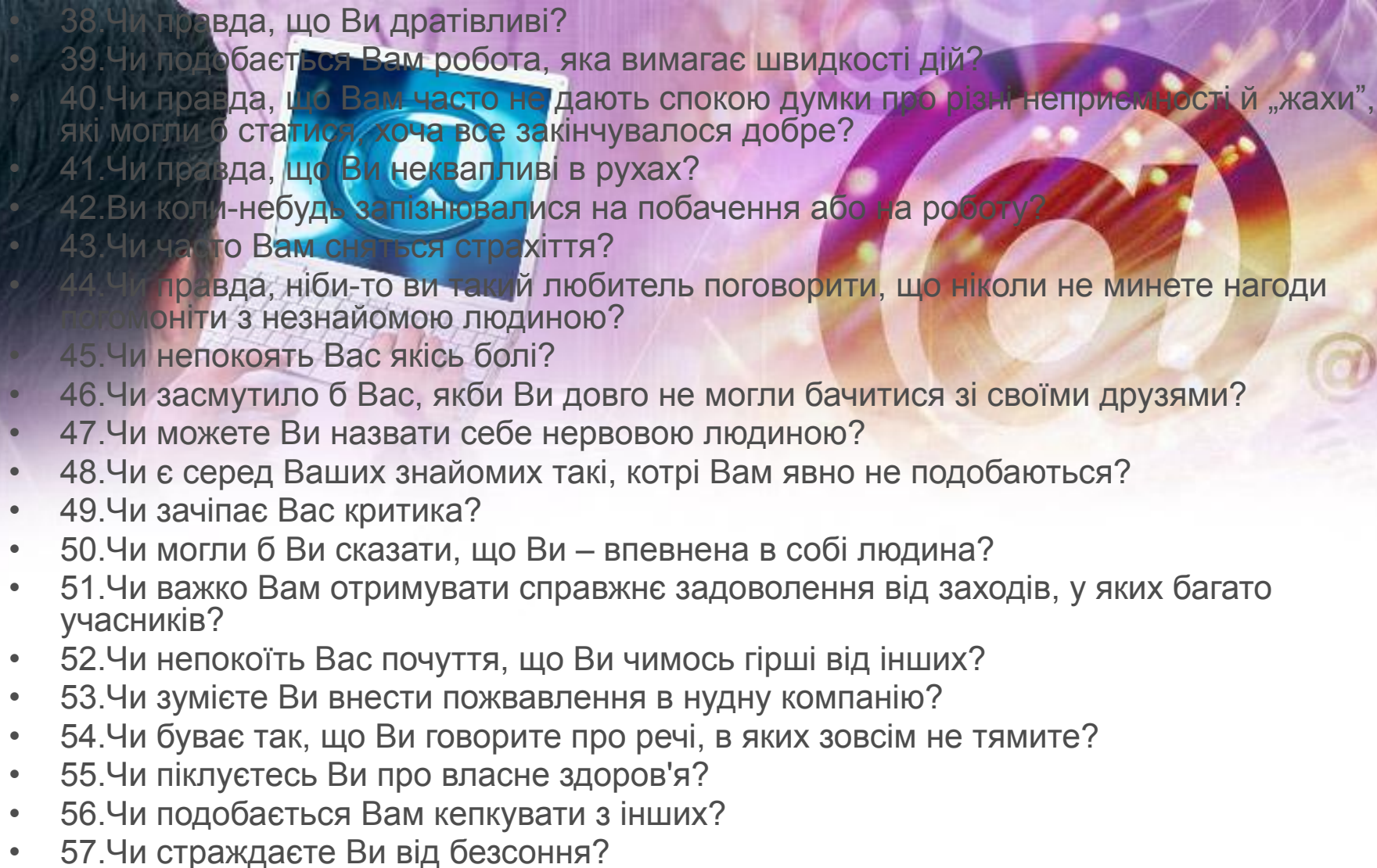
- **Мета дослідження:** *визначення типу темпераменту.*
- Тест-опитувальник ЕРІ (1963 р.) упевнено посідає перше місце за частотою використання серед інших психодіагностичних методик. Г. Айзенк, автор методики, проаналізував матеріали дослідження 700 осіб, які страждали на неврози, і дійшов висновку, що всю сукупність виявлених рис людини можна подати за допомогою двох основних чинників – екстраверсії-інтроверсії та невротизму. Запропонований варіант теста адаптований А. Г. Шмельовим і групою петербурзьких психологів.

-
- 1. Чи часто відчуваєте Ви потяг до нових вражень, щоб відволікатися й отримувати сильні відчуття?
  - 2. Чи часто Ви потребуєте друзів, які можуть Вас зрозуміти, схвалити, виявити співчуття?
  - 3. Чи вважаєте Ви себе безтурботною людиною?
  - 4. Чи дуже тяжко Вам відмовитися від своїх намірів?
  - 5. Ви спочатку думаєте перед тим, як діяти?
  - 6. Чи завжди Ви дотримуєтеся своїх обіцянок, навіть якщо це Вам не вигідно?
  - 7. Чи часто у Вас бувають спади і піднесення настрою?
  - 8. Чи багато часу витрачаєте Ви на обдумування?
  - 9. Чи виникало у Вас коли-небудь відчуття, що Ви нещасні, хоча ніякої вагомої причини для цього не було?
  - 10. Чи правда, що Ви здатні побитися об заклад на будь-що?
  - 11. Чи ніяковієте Ви, коли прагнете познайомитися з людиною протилежної статі, яка Вам до вподоби?
  - 12. Чи буває так, що, коли Ви сердитесь, Ви втрачаєте витримку?
  - 13. Чи часто Ви дієте необмірковано, спонтанно, під впливом моменту?
  - 14. Чи часто Вас непокоїть думка про те, що Вам не варто було чогось робити чи казати?
  - 15. Чи надаєте Ви перевагу читанню книг перед спілкуванням з людьми?
  - 16. Чи правда, що Вас легко вразити?
  - 17. Вам подобається бувати в компаніях?
  - 18. Чи спадає Вам на думку таке, чим не хотілося б ділитися з іншими людьми?

- 19. Чи правда, що інколи Ви настільки сповнені енергією, що все „горить” у руках, а інколи відчуваєте сильну млявість?
- 20. Чи намагаєтеся Ви обмежити коло своїх знайомств кількома найближчими друзями?
- 21. Чи багато Ви мрієте?
- 22. Коли на Вас кричать, чи відповідаєте Ви в такий же спосіб?
- 23. Чи часто Вас гнітить почуття провини?
- 24. Чи всі Ваші звички позитивні та бажані?
- 25. Чи здатні Ви дати волю почуттям і добре повеселитися в галасливій компанії?
- 26. Чи можна сказати, що нерви у Вас часто бувають вкрай напруженими?
- 27. Чи вважають Вас людиною жвавою і веселою?
- 28. Після того, як справу зроблено, чи часто Ви повертаєтесь до неї подумки і гадаєте, що могли б зробити краще?
- 29. Чи правда, що Ви зазвичай мовчазні та стримані, коли знаходитесь серед людей?
- 30. Чи буває таке, що Ви передаєте чутки?
- 31. Чи буває у Вас безсоння від хаотичних думок?
- 32. Чи правда, що Вам приємніше і легше прочитати те, що Вас цікавить, у книзі, навіть коли про це скоріше і простіше можна дізнатись від друзів?
- 33. Чи буває у Вас сильне серцебиття?
- 34. Чи подобається Вам робота, яка вимагає пильної уваги?
- 35. Чи бувають у Вас напади тремтіння?
- 36. Чи правда, що Ви завжди говорите про знайомих людей тільки добре, причому й тоді, коли впевнені, що вони про це не дізнаються?
- 37. Чи правда, що Вам неприємно бувати в компанії, де постійно кепкують один з одного?

-
- 38. Чи правда, що Ви дратівливі?
  - 39. Чи подобається Вам робота, яка вимагає швидкості дій?
  - 40. Чи правда, що Вам часто не дають спокою думки про різні неприємності й „жахи”, які могли б статися, хоча все закінчувалося добре?
  - 41. Чи правда, що Ви неквапливі в рухах?
  - 42. Ви коли-небудь запізнювалися на побачення або на роботу?
  - 43. Чи часто Вам сняться страхіття?
  - 44. Чи правда, ніби-то ви такий любитель поговорити, що ніколи не минете нагоди поговорити з незнайомою людиною?
  - 45. Чи непокоять Вас якісь болі?
  - 46. Чи засмутило б Вас, якби Ви довго не могли бачитися зі своїми друзями?
  - 47. Чи можете Ви назвати себе нервовою людиною?
  - 48. Чи є серед Ваших знайомих такі, котрі Вам явно не подобаються?
  - 49. Чи зачіпає Вас критика?
  - 50. Чи могли б Ви сказати, що Ви – впевнена в собі людина?
  - 51. Чи важко Вам отримувати справжнє задоволення від заходів, у яких багато учасників?
  - 52. Чи непокоїть Вас почуття, що Ви чимось гірші від інших?
  - 53. Чи зумієте Ви внести пожвавлення в нудну компанію?
  - 54. Чи буває так, що Ви говорите про речі, в яких зовсім не тямите?
  - 55. Чи піклуєтесь Ви про власне здоров'я?
  - 56. Чи подобається Вам кепкувати з інших?
  - 57. Чи страждаєте Ви від безсоння?

- **Обробка даних:**
- **Щирість:** відповіді „так” на запитання 6, 24, 36; відповіді „ні” на запитання 12, 18, 30, 42, 48, 54.
- **Екстраверсія:** відповіді „так” на запитання 1, 3, 8, 10, 13, 17, 22, 25, 27, 39, 44, 49, 53, 56; відповіді „ні” на запитання: 5, 15, 20, 29, 32, 34, 37, 41, 51.
- **Невротизм:** відповіді „так” на запитання 2, 4, 7, 9, 11, 14, 16, 19, 21, 23, 26, 28, 31, 33, 35, 38, 40, 43, 47, 50, 52, 55, 57; відповідей „ні” – немає.

- **Інтерпретація показників за шкалою „Щирість”**

-

***Числовий показник
Інтерпретація***

-

0–3

Відвертий

- 4–6
- 7–9

Ситуативний
Брехливий

- Числовий показник 0-23-67-1011-1415-1819-2223-24
Інтерпретація для шкали „Екстра-версія”
Над-інтро-верт
Інтро-верт
Потенційний інтро-верт
Амбіверт
Потенційний екстраверт
Екстраверт
Над-екстра-верт
Інтерпретація для шкали „Невро-тизм”
Над-конкордант
Конкордант
Потенційний конкордант
Нормостенік
Потенційний дискордант
Дискордант
Над-дискордант

- **Опрацювання результатів:**

- Спершу необхідно опрацювати результати за шкалою „Ширість”. Вона діагностує Вашу схильність давати соціально бажані відповіді. Якщо цей показник перевищує 5 балів, то можна стверджувати, що Ви, на жаль, не були щирі у відповідях на запитання тесту. Потім слід за кожним показником обчислити суму балів, нараховуючи по одному балу за кожену відповідь, яка збігається з ключем.
- Порівнявши отримані результати за шкалами „Екстраверсія” і „Невротизм” з інтерпретацією в таблицях, відкладіть на рис. 34 отримані результати за шкалами „Інтроверсія-Екстраверсія” і „Невротизм” (емоційна стійкість – нестабільність). Поєднання характеристик за двома шкалами вкаже на тип вашого темпераменту.
- Характеристики холерика, сангвініка, флегматика і меланхоліка подано в теоретичному тексті вище. Характеристики темпераменту за показниками, що їх запропонував Г. Айзенк, розгляньмо детальніше.
- Показник „інтроверсія-екстраверсія” характеризує індивідуально-психологічну орієнтацію людини або (переважно) на світ зовнішніх об'єктів (екстраверсія), або на внутрішній суб'єктивний світ (інтроверсія). Вважається, що **екстравертам** властиві товариськість, імпульсивність, гнучкість поведінки, ініціативність та висока соціальна адаптованість. Екстраверти зазвичай наділені динамікою, впевненістю, комунікабельністю, лідерськими задатками, харизматичністю. Вони добре виконують роботу, яка вимагає негайних рішень.

- **Інтровертам** притаманні замкненість, соціальна пасивність (за досить великої наполегливості), схильність до самоаналізу і труднощі щодо соціальної адаптації. Інтроверти ліпше справляються з монотонною роботою, вони обережні, охайні, педантичні, працьовиті.
- **Амбівертам** притаманні риси екстра- та інтроверсії. Інколи для уточнення цього показника рекомендується додаткове обстеження за допомогою інших тестів.
- Показник „**невротизм**” характеризує людину з боку його емоційної стійкості (стабільності). Цей показник біполярний і утворює шкалу, на одному полюсі якої знаходяться люди, які характеризуються надзвичайною емоційною стійкістю, чудовою адаптованістю (показник 0–11 за шкалою „Невротизм”), а на іншому – надзвичайно знервований, нестійкий і погано адаптований тип (показник 14–24 за шкалою „Невротизм”).
- **Емоційно стійкі (стабільні)** – це люди, які не схильні до занепокоєності, врівноважені, стійкі стосовно зовнішніх впливів, викликають довіру, схильні до лідерства.
- **Емоційно нестабільні (невротичні)** – люди чутливі, емоційні, тривожні, сентиментальні, драматичні, схильні хворобливо переживати невдачі та засмучуватися через дрібниці.
- Кожен тип темпераменту природно зумовлений, тому не можна говорити про „хороший” чи „поганий” темперамент. Мова йде про різні стереотипи поведінки й діяльності, про індивідуальні особливості людини. Кожна людина, визначивши тип свого темпераменту, зможе ефективніше використовувати його позитивні риси

